

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Кафедра образотворчого мистецтва

МУЗИЧУК ВАЛЕРІЯ ВІКТОРІВНА

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

на тему:

«УКРАЇНСЬКА ДУША»

Картина в техніці олійного живопису

Спеціальність 023 – «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Освітньо-професійна програма: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Робота на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»

Науковий керівник:

ТАРАСЮК ІВАН ІВАНОВИЧ,

кандидат архітектури, доцент,
доцент кафедри образотворчого мистецтва

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол № 13

засідання кафедри образотворчого мистецтва

від 21.05 2025 р.

Завідувач кафедри:

(Я. Якут) Ясикова С.А.

Луцьк – 2025

Зміст

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. УКРАЇНСЬКІ ТРАДИЦІЇ В ОЛІЙНОМУ ЖИВОПИСІ	5
1.1 Історія розвитку українського живопису	5
1.2. Видатні українські художники та мотиви в їхній творчості	9
1.3. Українська традиція в мистецтві	14
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНЕ ВИКОНАННЯ ЖИВОПИСУ	19
2.1. Пошук творчого задуму "Українська душа"	19
2.2. Використання художніх засобів, символіки та колористичних рішень.	20
2.3. Послідовність виконання олійного живопису	21
ВИСНОВКИ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	27
ДОДАТКИ.....	30

ВСТУП

Актуальність теми. Олійний живопис досить популярний жанр в мистецтві та з кожним разом він набуває різноманітності та зацікавлення глядача. Художники пишуть картини у своє задоволення та цим можуть надихати інших на мистецтво та заставляють серце тріпотіти глядача від краси та вправності художника. Картини можуть доповнювати інтер'єр та втішати глядача або ж навпаки викликати у нього певні емоції: чи то злість, смуток а може й нести в собі певний характер. Митці можуть створювати сюжетну історію, чи надавати якийсь посыл та сенс своєї роботи, або ж передавати свої почуття через фарби та полотно, коли поети висловлюють свою душу через слова, то художники створенням візуального шедевр із значенням. В живописі чимало є жанрів, але, як основним залишається портрет постаті, чи то погрудний, чи у повний зріст із тематикою та додаванням історії. Цей жанр не є новим, митці ще багато століть тому писали фігури людей, портрети та навіть самі портрети для людей із статусом от як правителів, котрі позували для художників. В Україні, як і в інших країнах суттєво має різницю в написанні твору, адже часто можна зустріти в українських художників постаті в національному вбранні та атрибутики. Звичайно на це впливає історія, та звичаї народу та традиції, тому жінки часто зображувалися в національному українському вбранні. Творчість українських художників багатьох зацікавила в різних куточках світу людей, де художники передавали красу народу, та є актуальним на сьогодні, тому розглянемо детальніше тему "Українська душа".

Мета дослідження: створити образ дівчини в українському вбранні засобами олійного живопису. Передати духовні цінності та зв'язок з народною культурою.

Завдання дослідження:

1. Зробити аналіз розвитку українського живопису.

2. Ознайомитися із українськими художниками в напрямку національної тематики.
3. Дослідити особливості української традиції як джерело натхнення у живописі.
4. Розкрити процес пошуку творчого задуму для власної композиції.
5. Визначити художні засоби та символіку, що передають національний дух.
6. Поетапне втілення роботи в техніці олійного живопису.

Об'єкт дослідження - українська культура в живописі, як джерело натхнення, збереження та передачі національної ідентичності.

Предмет дослідження - живопис з використанням художніх засобів та прийомів передачі, символів, що передають національного духу та настроїв.

Методами дослідження стали: теоретичний аналіз олійного живопису та історичних українських митців за напрямком національної традиції; Визначення основних символів та художніх засобів у створенні власної композиції; Українська традиція в мистецтві та її поширення; Реалізація авторської роботи в техніці олійного живопису.

Практичне значення: створення художнього твору, що відображає українську національну ідентичність через традиції, образи та символіку. Робота може бути використана як приклад для вивчення та збереження культурної спадщини через живопис.

Структура дослідження: робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків.

РОЗДІЛ 1. УКРАЇНСЬКІ ТРАДИЦІЇ В ОЛІЙНОМУ ЖИВОПИСІ

1.1. Історія розвитку українського живопису

Починаючи з XII століття, у самостійних князівствах Русі поступово формувалися локальні осередки художньої творчості, що стали підґрунтям для розвитку власних мистецьких шкіл та були задіяні у важливих містах, таких як Київ, Володимир-Волинський, Новгород, Ярославль, Галич, Белз, Псков і Володимир. На мистецтво вплинув прихід візантійського мистецтва, яке дало свої результати формуванню та адаптували його через школу київських майстрів, які й поширювали свої знання в інші регіони.

В Київській Русі архітектура відігравала провідну роль серед усіх мистецьких напрямів, а інші види мистецтва тісно з нею пов'язувалися. Серед образотворчих жанрів головне місце займав монументальний живопис, витоки якого також беруть початок у візантійській культурі. Під час оформлення храмів митці з Константинополя застосовували дві основні техніки - мозаїку та фреску. Згодом місцеві художники засвоїли ці методи і поступово вдосконалили їх у своїй творчій практиці.

Мозаїчне мистецтво умовно поділяється на два основні типи: художньо витончені підлогові мозаїки, які частково збереглися в окремих храмах того часу, та настінний мозаїчний живопис, що прикрашав ключові за символікою й освітленням ділянки храмових інтер'єрів - зокрема вівтарну частину та центральний купол. Мистецький та технічний рівень київських майстрів у цій галузі був настільки високим, що ставав прикладом навіть для західноєвропейських художників. Колористичне багатство смальти, якими виконувалися як мозаїчні підлоги, так і настінне оздоблення храмів у Києві, Чернігові та Переяславі, вражає своєю різноманітністю. Наприклад при оформленні мозаїки у Софійському соборі було використано 180 різних відтінків кольору. Прикладом високого творчого рівня слугує Михайлівський собор Видубицького монастиря, Десятинної

церкви, Софії Київський, Успенського собору Києво-Печерської лаври та фрагменти мозаїк Золотоверхого собору Михайлівського монастиря.

Мозаїка була технічно складною і вартісною формою монументального мистецтва, у Київській Русі широкого поширення набула фреска. Зокрема, відомі настінні розписи Софії Київської, що ілюструють сцени з Євангелія, Старого Засвіту, а також зображення святого Георгія й архангела Михаїла - небесних покровителів княжого роду. Особливу мистецьку цінність мають фрески, розміщені на стінах сходових веж, якими піднімалися князь із родиною та почтом. Вони зображують сцени світського життя доби Київської Русі. На південній стіні собору зберігся унікальний груповий портрет родини Ярослава Мудрого його дружини Ірини та доньок Єлизавети, Анастасії та Анни. Цей твір вважається найдавнішим прикладом портретного жанру в українському живописі: жіночі костюми передані з увагою до деталей, а риси обличчя хоч і є стилізовані, але мають індивідуальне вираження. [7,12,2 с. 256].

Художнім оформленням більшості рукописних книг були мініатюри, зображення які мали сюжет та розміщувалися на початку книги або ж розділу. Також тексти прикрашалися буквицями, великим кольоровим орнаментом, які розпочинали розділ. Часто могли доповнюватися кінцівки декоративним візерунком на полях. Заставки в рукописах мали важливе значення: вони допомагали налаштувати читача на зміст твору, створити відповідний філософський і естетичний настрій, а також позначити структуру книги. Мініатюри відзначалися надзвичайною витонченістю, багатим орнаментом обрамлення фігур і щедрим використанням позолоти, що робило їх подібними до ювелірних робіт і наближало до техніки перегородчастих емалей. [9, с. 114].

Іконописні твори створювалися відповідно до суворих канонічних правил. Основною метою умовного способу зображення було чітке розмежування божественного ("горнього") і земного ("дольного") світів, а також підкреслення надприродної природності Христа, Богородиці й святих. Саме тому постаті на іконах зображувалися нерухомими та

пласкими, із застосуванням зворотної перспективи. Іконопис унікав будь-яких натяків на час - у ньому не відображалися ані пори року, ані доба.

Однак, у творах іконописців із різних регіонів почали проявлятися унікальні риси, притаманні їхнім культурним традиціям. З часом, через поступовий занепад Києва у 1169-1203р., зумовлений нападами на столицю, були вивезені численні твори з іконами до Володимира, Ярославля, Суздаля, де стали прикладом мистецтва для тієї місцевості. Київ втратив своє значення як культурний, церковний та мистецький центр, через що був також занепад художніх майстерень, художників та зниження якості іконопису. Політичне й релігійне життя перемістилося з Києва до Галицько-Волинського князівства - осередку духовної та культурної спадщини. Але у 1349 році ця держава припинила існування, і почався період литовсько-польського панування. Міста Галич, Володимир-Волинський, а також Перемишль, набули важливого значення як культурні та політичні центри. Перемишль став одним із головних осередків розвитку церковного живопису на теренах усієї Русі. Значних шкіл іконопису поза межами Перемишля майже не існувало окрім Львова та Самбора, де мистецьке життя активно почалося з кінця XVI століття.[14]

Живописна традиція Львова зберігала зв'язок із давніми основами, проте була менш консервативною, ніж перемишльська школа. Це пояснюється тим, що у Львові того часу вирувало активне культурне життя, зумовлене присутністю представників різних художніх напрямків і національностей, які з'їжджалися з усієї Європи до багатокультурного міста. У творах львівських митців простежується глибше творче осмислення, аніж у роботах їхніх сучасників із Перемишля чи Самбора. Згідно з архівними джерелами, особливий розквіт львівського осередку живопису припадає на другу половину XVI століття. Наприкінці століття частина досвідчених львівських художників почала переїжджати або працювати тимчасово в інших містах, де умови для творчості були сприятливими, а попит на традиційні твори залишався високим. У самому

Львові, натомість, подібні зразки почали сприйматися як застарілі.[10, 18, с. 92].

Проміжну позицію між іконописом і світським портретним живописом займали парсуни - портретні зображення, виконані в техніці, наближеній до іконописної. Козацька старшина, чий соціальний статус поступово зміцнювався, активно замовляли такі портрети. Наявність особистої картинної галереї стала престижною модою, а іноді художникам доручали створення картин із зображенням селян. У другій половині XVIII століття в Україні починає формуватися справжній світський портретний живопис. Водночас зростає тенденція виїзду обдарованої молоді до Петербургу, де працювала Імператорська академія мистецтв. Серед видатних художників того часу були уродженці з України: Дмитро Левицький, Володимир Боровиковський і Антон Лосенко.[13, 1, с. 184].

У XIX столітті класицизм поступово витісняє барокові традиції. У портретному мистецтві зростає інтерес до відображення індивідуальності та внутрішнього світу людини.

Новий етап у розвитку українського мистецтва започаткував Тарас Шевченко. Як художник, він працював у галузях станкового живопису, графіки, монументального розпису і скульптури. Митець майстерно володів різними техніками такими як акварель, олійний живопис та офортом й рисунком. Наприкінці XIX та початку XX століття активно розвивається пейзажний живопис. Під впливом французьких імпресіоністів і постімпресіоністів зростає зацікавленість до передачі мінливих станів природи, підвищується увага до фактурної виразності. Одночасно продовжує розвиватися і жанр портретного живопису.

Після проголошення незалежності України у 1991 році перед українським мистецтвом постало складне, але надзвичайно важливе завдання - самоідентифікація. У нових умовах свободи та відкритості до світу виникла потреба осмислити власну культурну спадщину, що довгий час розвивалася в умовах імперського тиску, цензури та відчуження від глобального мистецького процесу. Українським митцям довелося заново

звернутися до глибин національної пам'яті, аби створити мистецтво, яке не лише відображає реальність, а й формує національну свідомість.

Сучасне українське мистецтво поєднує в собі елементи традиційної культури та новітні форми виразності. Від вишуканих орнаментів петриківського розпису до експериментальних інсталяцій і цифрового арту - усе це є засобами переказу української ідентичності мовою XXI століття. Таке поєднання надає мистецтву особливої глибини та емоційного звучання.[17,22,8 с. 264].

У наш час українські художники дедалі активніше заявляють про себе на світовій арені - на бієнале, фестивалях, у престижних галереях. Їхні твори викликають інтерес завдяки своїй широті, символічності та унікальному культурному коду. Ці досягнення не лише зміцнюють авторитет України в міжнародному мистецькому середовищі, а й сприяють діалогу між культурами, демонструючи, що українське мистецтво - це не периферія, а повноцінна частина глобального контексту.[16, С. 188-196.]

1.2. Видатні українські художники та мотиви в їх творчості

Українське мистецтво має глибоке коріння та багату традицію, яка формувалася упродовж століть. У нашій культурі є чимало видатних художників, які прославилися своєю талановитістю, глибиною бачення та вмінням передавати дух свого народу через образотворче мистецтво. Їхні твори стали не лише художнім надбанням, а й важливою частиною національної ідентичності, у якій відображено побут, культуру, внутрішній стан української душі.

Мотиви, до яких зверталися українські митці, часто мають глибоке символічне значення: образ жінки, рідної землі, природи, побутові сцени, духовність - усе це виступає не лише як художнє відображення дійсності, а як спроба зберегти, осмислити та передати нащадкам національні цінності.

Кожен автор мав власний стиль і творче бачення, але їх об'єднує любов до рідної землі, глибока емоційність і прагнення показати у своїх роботах справжню суть українського народу.

Багато українських художників у своїй творчості зверталися до теми жінки - як символу краси, нації, внутрішньої сили. У кожного з них цей образ виглядав по-різному, але завжди мав глибокий зміст. [5, с. 30].

Василь Андрійович Тропінін (1776–1857) — відомий російський художник українського походження, майстер портретного живопису. Він народився у селі Карповка Новгород-Сіверської губернії (нині територія України) у кріпосній родині. Протягом тривалого часу був кріпаком графа Моркова, і лише у віці 47 років отримав довгоочікувану волю. Тропінін певний час жив і працював в Україні — у маєтках своїх поміщиків на Поділлі, зокрема у селі Кукавка (нині Вінницька область). Саме тут, спілкуючись із простими українцями, він набрався вражень, які пізніше втілював у своїх картинах, серед яких — образи селян, майстрів, ремісників та селянських дівчат. Українські мотиви стали важливою частиною його ранньої творчості. Одна з відомих картин митця — «Дівчина-українка в пейзажі» (рис. 1.8) 1820 р. Ця робота — одна з яскравих і найтепліших у творчому доробку Тропініна, створена під впливом років, проведених в Україні. На полотні зображена молода дівчина в традиційному українському вбранні. Її образ сповнений щирості, природної краси та ніжності. Дівчина одягнена у вишиту сорочку з геометричними орнаментами на рукавах і грудях, на шиї — коралі, а голову прикрашає стрічка або хустка, типова для українських жінок. В руках вона тримає червону тканину (ймовірно, крайку чи хустку), що додає образу барвистості та колориту. Вираз обличчя спокійний, замріяний — можливо, героїня задумалась або мрійливо дивиться у далечінь. Фон картини — лагідний сільський пейзаж, що натякає на зв'язок людини з природою. Автор зобразив гілки дерев, м'яке світло вечірнього неба — усе це створює відчуття гармонії та спокою. Особливу увагу художник приділив деталям — вишивці, складкам тканини,

прикрасам — що свідчить про його повагу до української народної культури та побуту.

Микола Корнилович Пимоненко - художник, який дуже тонко передавав атмосферу українського побуту. Його роботи відзначаються щирістю, спостережливістю та глибоким відчуттям національного колориту. У картині "Гопак" (рис. 1.9) він зображує дівчину, що танцює у традиційному вбранні, сповнену енергії, внутрішньої сили й радості. Через її рухи та вираз передається характер, життєлюбність і дух українського народу. Пимоненко часто звертався до тем повсякденного життя, і саме завдяки цьому його твори виглядають живими й емоційно близькими. Митець вміло працював зі світлом і композицією, що надає його полотнам легкості й виразності. Картина "Гопак" отримала визнання на міжнародному рівні - її було представлено на виставці в Парижі, а згодом придбано для Лувру, що підкреслює важливість і цінність українського мистецтва у світовому культурному просторі.

Ще одна відома робота Пимоненка - "Різдвяні ворожіння" (рис. 1.9), де художник знову звертається до теми народних звичаїв. На полотні зображено молоді дівчата, які зібралися в хаті й займаються ворожінням - традицією, пов'язаною з різдвяними святами. Атмосфера сцени дуже затишна, наче домашня. Видно, як Пимоненко майстерно передає не лише сюжет, а й настрій - очікування, цікавість, легкий смуток і надію. Колористика картини стримана, з теплими відтінками, що створюють враження вечірнього світла. Особливу увагу художник приділив обличчям і позам дівчат - відчувається наче живі, передає справжні їх емоції та природність. Через побутову сцену митець показує не просто обряд, а цілий зріз культури й духу українського села. Це ще один приклад того, як автор поєднував реалістичну манеру з глибоким розумінням народного життя.

Також варто звернути увагу на картину Миколи Пимоненка «Жниця» 1889 р. (рис. 1.3), яка є яскравим прикладом українського побутового жанру. У цьому творі художник майстерно передає атмосферу сільського життя,

зосереджуючись на тяжкій праці жінки на полі під час жнив. Картина відзначається живою кольоровою гамою, детальною опрацюванням образів і теплим світлом, що підкреслює повагу автора до простих людей і їх щоденної праці. «Жниця» стала однією з найвідоміших робіт Пимоненка та символом української сільської культури кінця XIX століття.

Тарас Григорович Шевченко у картині "Катерина" (рис. 1.4) зобразив трагічну долю української дівчини, як її покинув москаль. Це не просто сюжетна сцена, а глибока емоційна історія, яка торкає за живе. Образ Катерини наповнений сумом, самотністю і відчаєм, але водночас - це символ жіночної долі того часу, зламані суспільними обставинами. Шевченко подав героїню в центрі композиції - вона стоїть на дорозі з дитиною на руках, а позаду, у віддаленні, видніється фігура солдата, що йде геть. Це підсилює відчуття покинутості й безвиході. Пейзаж навколо - пустий, сірий, наче підкреслює її внутрішній стан. Цією роботою Шевченко не просто ілюструє сюжет із власної поеми, а й говорить про глибші соціальні проблеми - долю жінки, честь, зраду та людську жорстокість. У картині поєднується реалістичне зображення і велика емоційна сила - саме тому "Катерина" вважається одним із найсильніших творів українського мистецтва.[4, с. 512].

Микола Семенович Рачков (1840–1905) —портретист та жанрист, представник академічного мистецтва XIX століття. Він навчався у Петербурзькій академії мистецтв, де здобув звання вільного художника. У своїй творчості Рачков надавав перевагу портретному жанру та сценам із народного життя. Особливе місце в його доробку займають образи представників українського народу, їхній побут та національні костюми. Це було характерно для багатьох художників того часу, яких приваблювала самобутня культура та яскраві традиції українського селянства. Такі роботи поєднували у собі риси етнографічного дослідження та академічного мистецтва. Однією з найвідоміших робіт Рачкова є картина «Українка» (рис. 1.6), на якій він майстерно відобразив юну дівчину в традиційному святковому вбранні. На полотні перед глядачем постає дівчина у вишитій

сорочці, прикрашеній складним орнаментом червоних і синіх тонів, намистах з різнокольорових бус та монет, що свідчать про її походження та заможність. На голові у неї — пишній вінок із живих квітів та стрічок — невід’ємний атрибут дівочого українського костюму, символ чистоти та краси. Обличчя героїні спокійне, світле, погляд — прямий і щирий. Дівчина дивиться на глядача з внутрішньою гідністю, властивою людям, вихованим у дусі традиційної культури. М'яке освітлення та темний фон допомагають краще підкреслити контраст яскравих кольорів костюму та природної краси моделі. Картина «Українка» є зразком академічного підходу до народного образу — з одного боку, вона надзвичайно реалістична й детальна, з іншого — узагальнена, як символ української дівочої краси. Через такий твір художник не лише передає зовнішність моделі, а й показує багатство, витонченість українських національних традицій.

Опанас Рокачевський — український живописець, представник академічного напрямку у мистецтві другої половини XIX століття. Його портретний доробок є яскравим прикладом розвитку академізму як художнього стилю, що протиставлявся сучасному йому реалістичному живопису. Академічний стиль вимагав дотримання чітких композиційних схем, класичного трактування образів і високого рівня технічної майстерності. Для Рокачевського портрет був не лише фіксацією зовнішності, а насамперед репрезентацією особи, її внутрішньої сили, характеру та соціального типажу. Художник виробив власну концепцію портрета — об’єктивно-пристрасну, з підкресленою репрезентативністю образу. Його твори вирізняє бездоганне володіння рисунком, ретельність у деталях і тонке відчуття стилю. Навіть у межах сталих академічних канонів Рокачевський зумів сформувати впізнавану творчу манеру. Одним із показових прикладів цього підходу є картина «Стара селянка» (1895). У портреті зображено літню українську жінку, типовий представник селянства тогочасної України. Митець зосереджує увагу не на побутових деталях, а на передачі стриманої гідності та внутрішнього спокою героїні. Стримана

колористика, точна побудова форми й м'яке моделювання світлотіні відповідають принципам академічної школи. Творчість Опанаса Рокачевського — приклад того, як академізм у портретному жанрі міг поєднувати технічну віртуозність із глибоким психологізмом. Його доробок є вагомим внеском у розвиток українського портретного живопису ХІХ століття.

Ілля Юхимович Рєпін - видатний художник українського походження, чия творчість справила глибокий вплив на українське мистецтво. Народився в Чугуєві на Харківщині, у родині військового поселенця. Його мати була україркою, і саме з українського середовища він черпав перші враження, які залишилися з ним на все життя. Перші його художні здібності були пов'язані з іконописом. Пізніше, навчаючись у Петербурзькій академії мистецтв, Рєпін здобув Велику золоту медаль, що засвідчило його великий талант і професійну майстерність. Однак, навіть досягнувши визнання в імперському центрі, художник не забув про своє коріння: повернувшись із-за кордону, він поїхав у рідний Чугуїв, де спостерігав за життям селян, вивчав звичаї та характеристики, які пізніше глибоко відобразив у своїх картинах. Мистецтво Рєпіна - це синтез реалізму, психологізму й глибокого емоційного занурення. Його твори сповнені життя, внутрішньої динаміки, а персонажі - характеру й гідності. Значна частина його творчості присвячена народній тематиці, зокрема українській. Один із яскравих прикладів - картина "Українка біля тину" (рис. 1.1). Це камерна інтимна сцена, в якій художник зобразив молоду дівчину в традиційному українському вбранні. Вона стоїть біля тину, ніби ненароком зупинившись у своїх щоденних турботах. Її погляд м'який, розслаблений, повний задумливості, а постава - природна й невимушена. У цій роботі відчувається любов митця до українського народу, його здатність побачити поезію в простому сільському житті. Рєпін передає м'яке світло, текстуру тканини, гру світла на обличчі - все це створює відчуття спокою, затишку й автентичності. Народна тема продовжується у картині "Вечорниці" (рис. 1.2) – демонструючи не лише побут, а й внутрішній світ

героїв, їхні емоції, гідність і мудрість. Митець також був педагогом і наставником для багатьох молодих художників України. Його монументальна картина "Запорожці пишуть листа турецькому султану" стала справжнім символом українського вольового духу, патріотизму та гумору, а також класичним прикладом історичного жанру. [3, с. 608, 6, с. 96].

1.3. Українська традиція в мистецтві

Українське мистецтво формувалося у тісному зв'язку з народними звичаями, духовними уявленнями, фольклором та обрядовістю. З покоління в покоління митці черпали натхнення з повсякденного життя селян, релігійних свят, традиційної музики, пісень та легенд. Усе це ставало джерелом для створення як монументальних так і камерних творів, які не лише передавали естетику, а й зберігали національну пам'ять. Водночас українське мистецтво динамічно зміниться, поєднуючи автентичність національної риси з сучасними тенденціями світової культури, таким чином демонструючи здатність адаптації та оновлення. Самобутність української культури виявляється через різноманіття художніх форм і жанрів: від стародавнього іконопису, багатого символікою, до вишиванок із складними орнаментами, що зберігають закодовані знаки захисту, любові та родинної пам'яті. Музика, живопис, архітектура та література завжди відображали глибину, чуттєвість і філософське світосприйняття українського народу. Через ці форми мистецтва передається не лише естетичне бачення, а й цінності, віра, надії й трагедії, пережиті нацією. Важливість українського мистецтва у світовому культурному просторі складно переоцінити. Його вплив давно вийшов за межі державних кордонів, залишаючи емоційний слід у серцях глядачів, слухачів та читачів по всьому світу. Завдяки своїй щирості, глибині й образності воно сприяє кращому розумінню історичних процесів, ментальності та духовної сили українського народу.[15, 131].

Козацтво посідає особливе місце в українському історичному та культурному наративі. У мистецтві цей образ став символом не лише військової доблесті, а насамперед - духу свободи, незламності, честі та патріотизму. Протягом століть митці зверталися до теми козаччини як до джерела натхнення, яке уособлює боротьбу за незалежність і збереження національної ідентичності. Згадування козаків у живописі - показ історії, героїчного та сумного минулого, візуалізація образу вільної людини, що живе за власними моральними законами, стоїть на захисті своєї землі. Козаки часті персонажі й усної народної творчості: дум, балад, пісень, казок. У цих творах вони виступають як герої, символ справедливості та сили. Їх згадує у своїх творах Тарас Шевченко, Пантелеймон Куліш, Микола Гоголь - як приклад ідеального героя з глибоким внутрішнім світом і високим моральним принципом. У живописі козацька тематика представлена не лише в знаменитих історичних сценах, а й у портретах та жанрових картинах, що передають дух епохи. Особливий внесок це зробив Опанас Сластьон, який створив численні портрети запорожців - із характерними рисами обличчя, вбранням, зброєю. Також художник Сергій Васильківський, один із майстрів українського пейзажу, часто включав козаків до своїх романтизованих картин, в яких вони постають не лише як воїни, а як символ єдності із своєю землею.[24, с. 13].

Важливе місце в українському мистецтві займає традиційне вбрання - воно фігурує в багатьох живописних творах, адже є візуальним уособленням національної ідентичності. Вишиванки, крайки, хустки, прикраси - усі ці елементи мають як художню, так і символічну цінність. Кожен регіон має свої особливості в орнаменті, кольорі та композиції, і художники часто акцентували на цьому, щоб підкреслити автентичність зображуваних персонажів. Вишивка на одязі є не лише декоративним елементом, а й значення глибокого змісту. Орнаменти могли означати захист від злих сил, символізувати родинне коріння, побажання щастя, кохання чи добробуту. Наприклад на Полтавщині часто використовували білу вишивку по білому

полотні, що означало світло та чистоту, тоді як на Гуцульщині переважали яскраві кольори та геометричні візерунки, що асоціювалися з енергією та силою. У жіночому вбранні важливу роль відігравали головні убори - вінки, очіпки, намиста - які також вказували на вік, багатство, соціальний статус чи навіть емоційний стан жінки. Ці деталі ставали невід'ємною частиною художніх образів у творах таких митців, як Катерина Білокур чи Марія Примаченко. Хоч їхні картини сповнені символізму й декоративної стилізації, традиційне українське вбрання постає в них не лише як частина фольклору, а як живий елемент культури. У більш академічному живописі Івана Іжакевича чи Сергія Васильківського часто зображені сільські дівчата у святковому вбранні, що підкреслює їхню незалежність до певної місцевості та звичаїв. [25, с. 98].

Обрядовість займає значне місце в українському мистецтві, адже саме в ній закладено багатовіковий код культури та світогляду нашого народу. Через зображення традиційних свят, обрядів, ритуалів та звичаїв митці не лише фіксують зовнішні форми, але й передають глибокі змістові пласти, пов'язані з віруванням, цінностями й уявленням українців про життя, смерть, природу. На полотнах художників можна побачити сцени з обрядів весілля, купальських свят, колядування, жнив, поминальний ритуалів. Ці твори часто наповнені сакральною символікою: вінки - як знак чистоти та переходу в новий життєвий етап, птахи - душі, рушники - дорога життя, вогонь - очищення. Митці зосереджують увагу на дії, емоційній напрузі, духовному переживанні учасників обряду. Обрядова тематика часто поєднується з ідеєю циклічності життя, родинного зв'язку, нерозривності поколінь. Збереження і трансляція таких сюжетів у мистецтві сприяють утвердженню національної ідентичності та глибшому розумінні культурної спадщини. [23, с. 21-22]

У XX- XXI століттях українські митці активно звертаються до народних образів, традиційних символів і форм, переосмислюючи їх у контексті сучасності. Такий художній процес є не лише ностальгійним поверненням до витоків, а й глибоким духовним жестом - спробою утвердити національну

ідентичність, зберегти безперервність культурного коду, відновити зв'язок між поколіннями. Художники осмислюють фольклор, міфологію, народне вбрання, орнаментику, звичаї - часто через поєднання традиційних мотивів із сучасними техніками, стилями або актуальними темами. Яскравим прикладом є творчість Марії Примаченко, яка у своєму наївного стилі створила фантастичний світ, наповнений народною мудрістю, образами звірів, птахів і чудернацьких істот. Її твори - це сучасне втілення архаїчної поезики, яка промовляє до глядача з глибини українського ґрунту. У періоди національного піднесення або потрясінь, як-от здобуття незалежності чи повномасштабна війна, спостерігається новий сплеск звернення до традицій. Мистецтво стає засобом опору, утвердження, збереження і гідності. Багато сучасних художників вшановують героїзм, біль і стійкість українців через символіку рушників, козацьких постатей, трипільських знаків, кольорів народного вбрання чи навіть зображення оберегів. Це є не лише естетичний акт, а й політичне, культурне та духовне висловлення. [20, с. 168].

Одним із ключових елементів, що часто з'являється у візуальному мистецтві, є музика. Митці не лише змальовували сцени співів, вечорниць чи танців - вони втілювали цілу звукову атмосферу, візуально передаючи звучання й ритм. Саме тут важливо згадати бандуру - унікальний український музичний інструмент, який став символом національної гідності та зв'язку поколінь. Бандура асоціюється із кобзарями - носіями усної історії, духовних пісень і народної мудрості. В образотворчому мистецтві бандура виконує не лише декоративну функцію, вона символізує національну свідомість, внутрішній світ українця, прагнення до свободи. Особливо цікаво, коли цей інструмент з'являється поруч із образом жінки - тоді поєднується дві потужні символічні лінії: жіноча ніжність і міць культурної традиції.

Українське мистецтво відображає глибоке культурне явище, яке формує і зберігає ідентичність народу. Звернення до традиційних образів - не лише вшанування минулого, а й діалог із ним. Через народні мотиви, обрядовість,

фольклорні сюжети митці передають глибини колективного досвіду, духовності, світогляду. Такий підхід зберігає індивідуальність української культури, розвивати її далі, спираючись на міцний фундамент. Сучасне українське мистецтво виступає своєрідним мостом між минулим і сучасним, поєднуючи архетипи та новітні художні форми. Воно дозволяє поглянути на історичну спадщину не як застиглий музейний експонат, а як на джерело натхнення, сили та культурного стрижня, що об'єднує покоління. [21, с. 475].

РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНЕ ВИКОНАННЯ ЖИВОПИСУ

2.1. Пошук творчого задуму "Українська душа"

Ідея написати дівчину в українському вбранні виникла у мене майже одразу, адже завжди відчувала особливий інтерес до зображення людини як носія емоцій, характеру, настрою. Портретна композиція дозволяє передати глибину внутрішнього стану, а поєднання цього з національним мотивом - створити не просто образ, а символ. Моє захоплення зображення фігури людини й особлива зацікавленість темою української культури об'єдналися в одному задумі.

Тому хотіла передати національний характер українського народу через образ жінки - ніжної, сильної, духовно багаті. Саме жіночий образ у традиційному вбранні був обраний як символ української автентики, краси та душевної глибини.

Назва "Українська душа" виникла як результат внутрішнього пошуку сенсу: я прагнула показати не лише зовнішню естетику, але й передати атмосферу спокою, світла та національної гордості, яка пронизує українську культуру. Особливу роль у візуальному рішенні відіграє бандура - як символ музичної традиції, національного голосу, що говорить мовою серця.

У процесі пошуку роботи мене надихнуло багато творів українських художників - зокрема портрети та жанрові сцени Іллі Рєпіна, Миколи Пимоненка, Тараса Шевченка, Опанаса Сластьона, Катерини Білокур, а також декоративна стилістика Марії Примаченко. Їхні роботи спонукали звернути увагу на силу емоції, деталізацію та вправність художньої майстерності, передання духу. Вивчаючи, як художники минулого зображували традиційне вбрання, обличчя, інтер'єри- це допомогло мені побудувати власний підхід до композиції. Натхненням також стали народні пісні, жіночі образи з фольклору, картини із зображенням сюжету чи побуту.

У процесі формування задуму я зверталася до візуальних джерел, етнографічних матеріалів, фотографій народного вбрання, аналізувала

живописні твори українських митців, які торкалися теми національної ідентичності. Все це допомогло створити власне трактування образу, не як історичного портрета, а як узагальненого символу - жінки, в якій поєднана духовність, ніжність і національна сила.

Мій задум полягав не лише у створенні реалістичного зображення, а й у передачі внутрішнього стану - відчуття гордості, тиші, духовної цілісності. Образ дівчини з бандурою став для мене втіленням душі народу, його мелодійності та культури.

2.2. Використання художніх засобів, символіки та колористичних рішень.

У створенні композиції "Українська душа" важливу роль відіграє продумане використання художніх образів і кольорової гами, що сприяють глибшому розкриттю теми національної ідентичності та емоційного наповнення роботи.

Центральним образом є дівчина в українському традиційному вбранні, що символізує духовну чистоту, багатство та зв'язок культурної спадщини. Біла сорочка з червоною вишивкою втілює традиційне значення кольорів: білий - як символ чистоти, щирості та миру, а червоний - життя, сили й любові. Яскрава червона спідниця доповнює образ енергією, динамікою та теплом, водночас підтримуючи загальну гармонію кольорового рішення. Червоне намисто та квітка у волоссі акцентують увагу на образі жіночності, емоційності та краси.

Кольорова гама фону побудована на поєднанні приглушених червоних та коричневих відтінків. Це створює м'яке, тепле середовище навколо дівчини, яке не відволікає від основного образу, а, навпаки, підкреслює його значущість. Приглушені кольори фону контрастують із насиченими елементами вбрання, завдяки чому глядач зосереджується на центральній фігурі. [11, с. 130].

Колористичне рішення картини спрямоване на створення відчуття гармонії, внутрішньої теплоти та національної гордості. Поєднання традиційних символів і свідомо підібраних відтінків дозволяє не лише зобразити зовнішній вигляд, а й передати емоційний настрій, духовну глибину у сенсове навантаження образу, який є втіленням української душі.

2.3. Послідовність виконання олійного живопису

На першому етапі роботи над дипломом я зосередилася на пошуку художнього мотиву, який би розкрив тему української душі, її глибину, ліричність та зв'язок із традицією. Для цього символом став образ дівчини з бандурою - уособлення народної культури, музики, краси. Я розпочала із численних ескізів, експериментуючи з різними варіантами розміщення фігури, положення рук, нахилом голови, емоційним станом. Основна мета цього етапу - знайти більш гармонійний, емоційно точний ракурс, який би відповідав задуму. Фігура повинна була передавати спокій, внутрішню зосередженість та гідність, уникаючи надмірної декоративності, натомість зосередитися на стриманій, глибокій образності. Паралельно тривала робота над підбором деталей національного одягу, аналізуючи автентичні зразки українських строїв із музейних колекцій та фотоархівів, щоб зберегти історичну правдивість, але водночас вписати органічно елементи у композицію. Важливим кроком стала організація фотосесії з натурницею - бандуристкою, яка позувала у традиційному вбранні з музичним інструментом. Ця зустріч дала змогу краще зрозуміти поведінку світла, тіні та кольору, фотографуючи модель з різних ракурсів. У результаті цього пошуку було створено низку варіантів, з яких обрала найбільш вдалу композицію у ракурсі та положенні. Остаточний ескіз дозволив визначити як просторове рішення композиції, так і загальний настрій роботи.

На другому етапі роботи я зосередилася на поглибленій роботі із композицією. Важливо було не лише знайти вдалу позу та емоційний стан

фігур, а й органічно розмістити її у просторі полотна, щоб зберегти цілісність та рівновагу всієї композиції. У процесі численних графічних пошуків і ескізів я проаналізувала пропорції фігури, напрямки ліній, розміщення ключових елементів (бандури, спідниці, положення рук та тіла) а також характер і ритм драпіровок. З-поміж кількох форматів був обраний вертикальний розміром 80x110, який найкраще відповідав характеру постави фігури у повний зріст. Такий формат дозволяє правильно розташувати фігуру на полотні. Простір навколо дівчини підкреслює її присутність, не перевантажує увагу глядача деталями й дає змогу зосередитись на центральному образі. Далі я створила серію лінійних та тональних композиційних рішень у зменшеному форматі. У них я опрацювала взаємодію мас - співвідношення світлих та темних плям, ритм елементів, напрям погляду, розташування бандури у відношенні до тіла моделі. Було важливо досягти гармонії між фігурою, тлом, аксесуарами, уникнути перевантаження композиції та втрати композиційного центру бандурою і не допустити порожнечі. Після того як було знайдено найвдаліше композиційне рішення, я розпочала підготовку картону у великому форматі. Малюнок був пропорційно перенесений з ескізу. Під час виконання картону я уточнила всі основні контури, зосередилася на анатомії фігури, положення рук та кисті, нахил та поворот обличчя. Особливу увагу приділила гармонійному розміщенню фігури на площині, аби уникнути зміщення центру тяжіння чи композиційного дисбалансу. Картон виконувався графічним олівцем, деталізуючи лінії, очі, ніс, пальці. Завдяки цьому я так краще можу собі уявити та приступити до етапу написання моделі олійними фарбами.

На третьому етапі роботи я перенесла на основне полотно графітним олівцем композицію розміром 80x110. На цьому етапі також проводила кольорове зонування - легко позначила основні кольорові маси, щоб окреслити загальний колорит роботи: червоний колір спідниці, коралів, квітки у волоссі у поєднанні з ніжними відтінками сорочки й природними тонами шкіри. Таке опрацювання дало більшої уяви з наданням кольору

предметам у подальшій живописній роботі. Цей етап став основою для наступної частини- виконання живопису, де я змогла повноцінно реалізувати всі композиційні й колористичні задуми.

Четвертим і завершальним етапом стало живописне виконання. Розпочавши живопис, я поставила собі завдання передати не лише зовнішню подібність, а й внутрішній стан дівчини - її душевність, зосередженість, любов до музики, яку виконує на бандурі, національну приналежність. Саме тому на цьому етапі найбільшу увагу було зосереджено на опрацюванні обличчя, яке є центральним емоційним елементом. Обличчя я писала в кілька шарів, поєднуючи невеликі мазки з лесуванням, для досягнення плавного переходу тіней, глибини та чіткості. Особливо було важливо зберегти вираз сяючих, закоханих, мрійливих очей. Фон та другорядні елементи композиції виконувалися узагальнено, із меншою деталізацією, щоб не відволікати глядача від акценту. На фоні, музичному інструменті, та спідниці, мазки були більш широким та пастозними, працювала на узагальнення форм, не заглиблюючись у надмірну деталізацію. Такий підхід дозволив досягти глибини простору, атмосферності, а також зберегти гармонію. Колористично вся робота витримана в теплій, стриманій гамі з переважанням червоних, коричневих, бежевих та теплих відтінків. Особливу роль відіграє в композиції червоний колір - спідниця, квітка, намисто, фон мають відтінки червоного кольору. Світло у роботі м'яке, не створює різких контрастів, не виживають непокою. Завдяки тональним переходам і приглушеному фону, образ дівчини сприймається як цілісна, врівноважена фігура, що "дихає" в просторі картини. Загалом живописний етап був спрямований на те, щоб не перевантажений роботу зайвими елементами, а зберегти виразність і чистоту головного образу, який би передавав ідею назви - "Українська душа".

ВИСНОВКИ

У ході виконання дипломної роботи був проведений аналіз українського живопису, який дав змогу глибше зрозуміти витoki та особливості національного мистецтва. Ознайомлення із творчістю українських художників дозволило побачити, як у різні періоди розкривалася тема традицій, культурної пам'яті та духовності народу. Дослідження українських традицій у живописі показало, що національні елементи - вбрання, музичні інструменти, орнаменти, символічні кольори є не лише декоративними деталями, а носіями глибокого змісту. Образи, що передають українську душу, спираються на багатовікову спадщину й мають велике значення як для збереження, так і для популяризації культури. Визначення художніх засобів і символіки дало змогу краще усвідомити, як через мистецтво передаються ідеї, настрої, емоції, та духовні цінності. Традиція в мистецтві постає як жива основа, на якій зростають нові творчі образи, поєднуючи минуле й сучасне. Український живопис доводить, що звернення до національної тематики залишається актуальним і наповненим глибоким змістом. Практична частина дослідження продемонструвала, як за допомогою символіки, композиційних прийомів, кольорової гами та художніх засобів можна передати глибокий зміст і настрої, пов'язаний з темою української культури.

Створений твір відображає не лише зовнішні ознаки національного образу, а й внутрішню силу, ніжність, зв'язок із традицією. Такий підхід сприяє актуалізації теми культурної спадщини в сучасному мистецтві та її поширення, збереження української національної пам'яті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бірюльов Ю. Мистецтво львівської сецесії. Львів : Центр Європи, 2005. 184 с.
2. Білокінь С. І. Бойчук та його школа. Київ : Мистецтво, 2017. 256 с.
3. Горбачов Д. Шедеври українського живопису. Київ : Мистецтво, 2008. 608 с.
4. Горбачов Д. Шедеври українського живопису. Київ : Мистецтво, 2012. 512 с.
5. Історія українського мистецтва : Г. Скрипник. Київ : Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, 2006–2011.
6. Йоганнес І. Мистецтво кольору. Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва. Київ : ArtHuss, 2022. 96 с.
7. Климова Л. В. Образотворче мистецтво Київської Русі. URL: <https://uahistory.co/pidruchniki/klimova-art-culture-10-class-2010/2.php> (дата звернення: 07.05.2025).
8. Марчак В. Про малярство: навчальний посібник. Львів, 2018. 264 с.
9. Матеріали і техніка олійного живопису : навч. посібник / уклад. О. Я. Музика. Умань : ВПЦ «Візаві», 2013. 114 с.
10. Михайло Олійник О. Історично культурна ситуація в Україні у другій половині XIII–XVI ст. URL: https://risu.ua/oglyad-istoriji-ukrajinskogo-ikonopisu_n64504 (дата звернення: 15.05.2025).
11. Прокопович Т. А. Живопис Тетяни Галькун як етнокультурний феномен: проблема колористики та пластики // Культура і сучасність: альманах. Київ : ІДЕЯ ПРИНТ, 2020. № 1. С. 129–133.
12. Редакція ВУЕ, Гірік С. І., Попов А. В. Образотворче мистецтво України // Велика українська енциклопедія. URL: https://vue.gov.ua/Образотворче_мистецтво_України (дата звернення: 09.05.2025).

13. Розвиток мистецтва України у XVI–XVIII ст. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10513/> (дата звернення: 11.05.2025).
14. Різноманітні види мистецтва давнини. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10197/> (дата звернення: 04.05.2025).
15. Семененко І. Г. Українська культура: Традиції та сучасність. Одеса : Видавництво Одеського національного університету, 2013.
16. Склярєнко Г. Я. «Нова хвиля» і українське мистецтво кінця ХХ століття // Сучасне мистецтво. 2009. № 6. С. 188–196.
17. Сучасне українське мистецтво: історична пам'ять та світовий контекст. URL: <https://korydor.in.ua/ua/stories/suchasne-ukrayinske-mystetstvo.html> (дата звернення: 14.05.2025).
18. Техніка і технологія олійного живопису : навч. посіб. / уклад.: Є. В. Беліка, О. І. Конопко. Київ : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 92 с.
19. Титарєнко С. В. Національне мистецтво як чинник патріотичного виховання молоді. Львів : Світ знань, 2018. 168 с.
20. Українське мистецтво ХХ століття в художній критиці. Теорія. Історія. Практика. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : КИТ, 2010. 475 с.
21. Український живопис кінця 19–20 ст. URL: http://arshistorian.blogspot.com/2020/05/19-20_3.html?m=1 (дата звернення: 12.05.2025).
22. Український портрет XVI—XVIII століть. Каталог-альбом / авт.–укл. Г. Белікова, Л. Членова ; НХМУ. Вид. 2. Київ : 2006.
23. Членова Г. Еволюція портретного жанру в українському мистецтві XVI–XVII століть // Український портрет XVI–XVIII століть. Київ, 2004.
24. Шевченко Л. О. Національна ідентичність та мистецькі традиції в українській культурі. Харків : Видавництво ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2017. 98 с.
25. Портрет нації: краса українок на полотнах відомих митців. URL: <https://elle.ua/ludi/novosty/krasa-ukranok-na-polotnah-vdomih-mitcv/>

26. Різдвяні ворожіння. Микола Пимоненко. URL:
<https://www.wikiart.org/uk/mikola-pimonenko/rizdvyani-vorozhinnya-1888>
27. Картина Катерина Траса Шевченка. URL:<https://tarashevchenko.com.ua/ua/roboty/katerina.htm>
28. Жниця. Микола Пимоненко. URL:<https://www.wikiart.org/uk/mikola-pimonenko/zhnitsya-1889>
29. Вечорниці. І. Рєпін. URL:<https://ethnography.org.ua/content/iryepin-vechornyci-1881>

ДОДАТКИ

Додаток А

Рисунок 1.1

Ілля Рєпін, “Українка біля тину”, 1930 р. [25]

Рисунок 1.2

Ілля Рєпін, “Вечорниці”, 1881 р. [29]

Рисунок 1.3

Микола Пимоненко, “Жниця”, 1889 р. [28]

Додаток А

Рисунок 1.4

Тарас Шевченко, “Катерина”, 1842 р. [27]

Рисунок 1.5

Микола Пимоненко, “Гопак”, 1909 р. [25]

Рисунок 1.6

Микола Рачков,
“Українка”, половина
XIX століття [25]

Додаток А

Рисунок1.7

Рокачевський Опанас, “Стара селянка” 1860 р. [25]

Рисунок1.8

Василь
в пейзажі”,

Тропінін, “Дівчина-українка
1820 р. [25]

Рисунок 1.9

Микола Пимоненко, “Різдвяні ворожіння”,
1888р. [26]

Додаток Б

Рисунок 2.1

Фото натурниці для створення композиції

Рисунок 2.2

Пошукові ескізи композиційного задуму

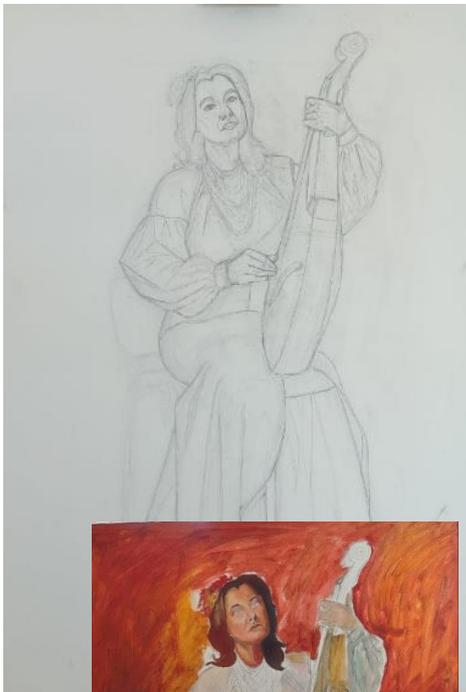

Рисунок 2.3

Початковий етап – побудова рисунка на полотні

Додаток Б

Рисунок 2.4

Рисунок 2.5

Процес роботи олійними фарбами

Завершена робота

АНОТАЦІЯ

Назва моєї дипломної роботи - "Українська душа". У ній зображена дівчина в традиційному українському вбранні, яка сидить та грає на бандурі. Через цю композицію я прагнула передати глибину української душі, втілену у музиці, одязі та внутрішньому стані. Бандура та народні пісні - символи нашої культурної спадщини, що передаються з покоління в покоління, як і вишивка, що прикрашає одяг дівчини. Традиційне вбрання у моїй роботі не лише елемент декору, а образ, наповнений значенням. Кожна деталь від орнаменту вишиванки до кольорової гами має свою символіку, що говорить про глибоку повагу до національних витоків. Саме через такі художні засоби я намагалася показати, як минуле залишається живим у серці сучасної України. Я обрала жанр портрета тому, що мене завжди цікавило писати людей в олійному живописі, та таким чином передати емоції і стан душі. Для досягнення більшої виразності я створила багато ескізів, експериментувала з ракурсами, композицією та елементами одягу, а згодом запросила натурницю, щоб досягти правдивості образу. Мене надихає українська культура - її багатогранність, символізм, краса та сила. Також надихали роботи відомих українських художників, які писали картини з любов'ю до Батьківщини: Іллі Рєпіна, Миколи Пимоненка, Тараса Шевченка, Опанаса Сластьона та інших. Їхні портрети й жанрові картини не лише зберігають історичну пам'ять, а й прославили українське мистецтво за межами країни, мотивуючи нові покоління художників. Українське мистецтво не стоїть на місці - воно постійно розвивається, передаючи сучасність, традиції та минулі події. Саме тому я вважаю важливим звертатися до національних образів, які формують нашу ідентичність та єднають покоління.

Ключові слова: бандура, живопис, композиція, портрет, образ, душа.